

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА**

**Білошицька
Тетяна Юріївна**

УДК 37.018.26

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОГО
КОНСУЛЬТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Житомир – 2015

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Житомирському державному університеті імені Івана Франка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент
Костюшко Юрій Олексійович,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка,
доцент кафедри педагогіки, психології і управління
навчальними закладами

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Хомич Лідія Олексіївна,
Національна академія педагогічних наук України,
заступник директора з науково-експериментальної
роботи Інституту педагогічної освіти та освіти
дорослих(м. Київ);

кандидат педагогічних наук, доцент
Шквир Оксана Леонідівна,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
доцент кафедри педагогіки та психології.

Захист відбудеться 20 травня 2015 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.053.01 у Житомирському державному університеті імені Івана Франка за адресою: 10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40, 2-й поверх, конференц-зал.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Житомирського державного університету імені Івана Франка (10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40).

Автореферат розісланий 18 квітня 2015 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С.Л. Яценко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. За роки незалежності України визначено нові пріоритети розвитку освіти, що зумовило її модернізацію з урахуванням потреб сучасного інформаційно-технологічного суспільства. Перехід від авторитарно-дисциплінарної до особистісно орієнтованої моделі навчально-виховного процесу передбачає нову суспільну позицію педагога, зміну взаємовідносин учителя з учнем. У прийнятих законах "Про освіту", "Про вищу освіту", "Про загальну середню освіту", а також Національній стратегії розвитку освіти в Україні у XXI столітті (2012-2021), Державній програмі "Вчитель" та інших документах ключова роль у вирішенні поставлених завдань відводиться педагогу.

У зв'язку з підвищенням якості освітніх послуг, інтенсифікацією інформаційних процесів, входженням людства в еру інформаційної цивілізації, суспільство потребує кваліфікованого, добре підготовленого педагога, здатного реагувати на динамічні зміни, аналізувати інформацію та супроводжувати учнів у складному навчально-виховному процесі. Нині вчитель перестає бути головним джерелом знань, його основною функцією є організація, стимулювання та координація всіх виховних впливів у класі, що значно підвищує вимоги до особистісних характеристик організатора навчально-виховного процесу.

Відповідно, актуальним постає завдання підготовки вчителів до педагогічного консультування, що є необхідною умовою підвищення психолого-педагогічної компетенції та однією з форм удосконалення ефективності педагогічної діяльності. Педагог як консультант здійснює фасилітативну функцію щодо застосування учнями знань та набутого досвіду, успішного навчання, вибору професії, розвитку своїх здібностей; а також надає превентивну та оперативну допомогу у вирішенні індивідуальних проблем, пов'язаних із навчанням, міжособистісною комунікацією, життєвим та професійним самовизначенням.

У сучасному науковому просторі існує значана кількість досліджень з проблем консультування, серед яких вагоме значення мають праці А.Є. Айві, Ю.Є. Альшиної, О.Ф. Бондаренка, Ф.Є. Василюка, П.П. Горностая, С. Гледдінга, Р. Кочюнаса, К. Роджерса та інших. Поряд з цим можна констатувати очевидний дефіцит наукових робіт, в яких відображено специфіку педагогічного консультування в закладах освіти різного типу.

Значний внесок у теорію і практику педагогічного консультування зробили зарубіжні науковці К. Клеппін, В. Тюнсофф, У. Рампіллон, М. Барцело, Д. Вудс тощо. На теренах СНД проблема інтенсивно розробляється російськими вченими О.В. Петровим, М.М. Певзнером, О.М. Зайченко, С.М. Горичевою, А.Г. Шіріним, В.О. Сластьоніним, В.І. Слободчиковим, С.В. Поповим, Г.П. Щедровицьким та ін.

Проблема професійної підготовки майбутніх учителів висвітлюється в працях А.М. Алексюк, О.Є. Антонової, Г.О. Балла, С.С. Вітвицької, С.У. Гончаренка, О.А. Дубасенюк, М.Б. Євтуха, С.І. Зінов'єва, І.А. Зязюна, О.П. Кондратюка, С.В. Лісової, В.І. Лугового, В.К. Майбороди, О.В. Матвієнко, І.М. Мельникової, Н.Г. Ничкало, С.О. Нікітчиної, Т.В. Семенюк, М.І. Сметанського, С.О. Сисоєвої, О.В. Сухомлинської та ін. Водночас, поза увагою науковців залишилися питання щодо методики підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування, створення навчально-методичного забезпечення для організації самостійної роботи студентів, вивчення зарубіжного досвіду підготовки консультантів.

У процесі дослідження виявлено наступні суперечності:

- між вимогами суспільства до особистості педагога і недостатнім рівнем розвитку його професійно-особистісних якостей;
- між недостатнім висвітленням у науковій літературі проблеми педагогічного консультування і необхідністю його подальшого вдосконалення;
- між зростаючою потребою суспільства в підготовці вчителів до педагогічного консультування та відсутністю ефективних моделей його реалізації;
- між існуючою практикою професійної підготовки майбутніх учителів як консультантів та недостатністю її науково-методичного забезпечення.

Актуальність проблеми, необхідність розв'язання визначених суперечностей зумовили вибір теми дослідження: **"Підготовка майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності"**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до теми науково-дослідної роботи кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка "Професійна підготовка майбутніх фахівців в умовах ступеневої освіти" (реєстраційний номер 0110U002274). Тема дисертації затверджена вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 6 від 25.01.2008 р.) та узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології НАПН України (протокол № 9 від 27.11.2012 р.).

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та перевірити ефективність реалізації моделі підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

Відповідно до мети визначено основні **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати стан досліджуваної проблеми у вітчизняній та зарубіжній психолого-педагогічній теорії та педагогічній практиці.
2. Уточнити сутність базових понять і категорій дослідження.

3. Визначити критерії, показники, компоненти та рівні готовності майбутніх учителів до педагогічного консультування.

4. Обґрунтувати авторську модель підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

5. Розробити та експериментально перевірити ефективність технології підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

Об'єкт дослідження – процес підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

Предмет дослідження – технологія підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

Теоретико-методологічну основу дослідження становлять наукові праці з проблем: підготовки майбутнього вчителя до професійної діяльності (О.А. Абдулліна, Н.В. Бахмат, І.В. Гавриш, С.У. Гончаренко, Л.Г. Карпова, Н.І. Клокар, Ю.О. Костюшко, О.Ю. Палько, О.М. Пехота, О.М. Семенов, Н.Г. Сидорчук, Г.В. Троцько, Н.С. Щерба, З.І. Янсуфіна та ін); формування професійної готовності вчителя до педагогічної праці (К.М. Дурай-Новакова, М.І. Дьяченко, Л.А. Кандибович, Л.В. Кондрашова, Н.В. Кузьміна, А.Ф. Ліненко, В.О. Моляко, В.В. Обозний); змісту, форм і методів професійно-педагогічної підготовки (С.І. Архангельський, Ю.К. Бабанський, В.П. Беспалько, І.Я. Лернер, А.С. Нісімчук, О.С. Падалка, І.П. Підласий); теоретичного та методичного обґрунтування консультування (С.В. Васьківська, Л. Браммер, Л.М. Карамушка, С.Д. Максименко, С.Л. Марков, Р. Мей, Р.С. Немов, М.М. Обозов, В.Е. Пахальян, В.В. Рибалка, О.В. Стародубцева, Я.В. Чаплак, Н.В. Чепелева, Е. Шостром та ін.); педагогічного консультування (В.О. Букетов, І.О. Колеснікова, Ю.В. Громико, В.К. Рябцев).

Для розв'язання поставлених завдань використано наступні **методи дослідження**: *теоретичні* (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, моделювання, класифікація, систематизація теоретичних та експериментальних даних, метод контент-аналізу) – для вивчення наукової літератури, визначення базових понять, обґрунтування сутності та структури педагогічного консультування; *емпіричні* – (анкетування, спостереження, опитування, самооцінка, тестування) – для визначення стану готовності майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності на всіх етапах дослідження; *педагогічний експеримент* (констатувальний та формувальний етапи) – з метою перевірки ефективності розробленої моделі підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності; *методи математичної статистики* – для проведення якісного аналізу отриманих результатів на основі встановлення кількісних та якісних показників щодо оцінювання досліджуваного явища, а також підтвердження їх вірогідності.

Організація дослідження. Дослідження здійснювалося впродовж 2007-2015 рр. у кілька етапів.

На першому етапі (2007-2008 рр.) – *теоретико-пошуковому* – вивчено стан розробленості досліджуваної проблеми; проаналізовано наукову літературу з педагогіки, психології, соціології, філософії, менеджменту; визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження; уточнено його базові поняття; визначено методологічний апарат; розроблено програму констатувального та формувального етапів експерименту.

На другому етапі (2009–2010 рр.) – *констатувальному* – на основі узагальнення теоретичного матеріалу та особистого досвіду обґрунтовано авторську модель; конкретизовано критерії та показники готовності до педагогічного консультування; проведено констатувальний етап експерименту.

На третьому етапі (2011-2013 рр.) – *формувавальному* – розроблено, впроваджено та експериментально перевірено ефективність технології підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності

На четвертому етапі (2014-2015 рр.) – *узагальнюючому* – систематизовано та оформлено результати експериментальної роботи; сформульовано висновки; визначено перспективи подальших наукових пошуків.

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводилася на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, Рівненського державного гуманітарного університету, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. На різних етапах дослідження експериментальною роботою було охоплено 710 студентів і 67 учителів.

Наукова новизна та теоретичне значення дослідження полягає в тому, що *вперше*: теоретично обґрунтовано, розроблено модель підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності на основі гуманістичного, особистісно орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів; конкретизовано та систематизовано зміст компонентів готовності (особистісного, мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісного, оцінно-рефлексивного); розроблено критерії (особистісно-характерологічний, ціннісно-орієнтаційний, інформаційно-змістовий, операційно-процесуальний, оцінно-аналітичний), показники та рівні готовності учителів до педагогічного консультування; розширено й поглиблено наукові знання про теорію і практику педагогічного консультування;

удосконалено зміст, форми і методи підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності; уточнено сутність базових понять дослідження: "педагогічне консультування",

"готовність до педагогічного консультування", "підготовка до педагогічного консультування";

подальшого розвитку набули ідеї щодо форм і методів підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

Практичне значення результатів дослідження полягає в реалізації технології підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності та розробці спецкурсу "Підготовка майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності". Матеріали дисертаційної роботи можуть бути використані викладачами ВНЗ у процесі професійної підготовки майбутніх учителів до виконання функцій класного керівника та консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності; викладачами закладів післядипломної педагогічної освіти з метою вдосконалення змісту, форм і методів професійної підготовки вчителів.

Результати дослідження впроваджено в навчально-виховний процес Житомирського державного університету імені Івана Франка (довідка № 246 від 16. 02. 2015 р.), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка № 1639-33/03 від 20. 11. 2014 р.), Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (довідка № 675 від 14. 11. 2014 р.), Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 18 від 12. 02. 2015 р.), Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (довідка № 213 від 12. 02. 2015 р.).

Апробація результатів дисертації здійснювалася на засіданнях кафедри педагогіки, круглих столах та науково-методологічних семінарах Житомирського державного університету імені Івана Франка, а також була представлена у формі доповідей і повідомлень на конференціях різного рівня, зокрема, *міжнародних*: «Педагогічна система А. Макаренка: історія, реалії, перспективи» (Житомир, 2008), «Вплив досягнень психологічних і педагогічних наук на розвиток сучасного суспільства» (Харків, 2014), «Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні» (Львів, 2015); *всеукраїнських*: «Новаторські навчально-виховні заклади в історії розвитку освіти в Україні» (Житомир, 2007), «Творча спадщина А.С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти ХХІ століття» (Суми, 2013), «Гуманізація педагогічної взаємодії у творчості Василя Сухомлинського» (Житомир, 2013); *міжрегіональних*: «Проблема духовності сучасної молоді: реалії та перспективи» (Житомир, 2007), «Механізми адаптації до змінених умов життєдіяльності» (Житомир, 2010); *регіональних*: «Психолого-педагогічні засади професійної компетентності працівників освітніх закладів» (Житомир, 2012).

Публікації. Основні положення і результати дисертаційної роботи відображено в 10 одноосібних публікаціях, серед яких 5 статей у провідних наукових фахових виданнях України, 1 стаття у зарубіжному науковому періодичному виданні та 4 публікації у збірниках матеріалів конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації – 294 сторінки (основна частина – 180 сторінок). Робота містить 18 додатків на 81 сторінці. Список використаних джерел включає 308 найменувань (з них – 5 іноземною мовою). Дисертація містить 9 рисунків, 26 таблиць.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, розкрито його зв'язок з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, основні завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження; висвітлено наукову новизну, практичне значення результатів наукового пошуку; наведено дані про апробацію й упровадження результатів.

У **першому** розділі – "Теоретичні засади проблеми професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування" – представлено результати теоретичного аналізу проблеми дослідження, визначено основні напрями та підходи до вивчення проблеми педагогічного консультування; здійснено категорійний аналіз базових понять та охарактеризовано структуру та особливості досліджуваного феномена.

Доведено, що при підготовці майбутніх учителів до педагогічного консультування найбільш ефективним є застосування комплексу наукових підходів: *гуманістичного, особистісно орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного*. Базовим підходом дослідження визначено гуманістичний.

Обґрунтовано необхідність реалізації таких *принципів*, як гуманізація, позитивна емоційна забарвленість, співробітництво, реалізація особистості в колективі, індивідуалізація, свідомість, активність і самостійність суб'єктів навчання, науковість, фундаментальність, єдність групового та індивідуального навчання.

З'ясовано, що базове поняття вміщує дві взаємозалежні складові: консультування є однією з функцій педагогічної діяльності в цілому (суб'єктами є вчителі, вихователі, адміністрація школи, батьки, учні); консультування є специфічним видом професійної діяльності окремих фахівців (суб'єктами є педагоги як консультанти, методисти, модератори, супервізори, тьютори та ін.).

У межах дослідження педагогічне консультування тлумачиться як вид спеціально організованої взаємодії педагога та учнів, батьків, учителів, спрямований на: допомогу дитині в самопізнанні та пізнанні навколишнього світу з метою застосування знань та набутого досвіду для успішного навчання,

вибору професії, розвитку своїх здібностей; надання рекомендацій щодо самостійного пошуку школярем способів вирішення власних проблем; професійне зростання педагогів, розв'язання проблемних ситуацій професійної діяльності; вирішення проблем і профілактику помилок сімейного виховання; підвищення рівня вихованості й освіченості.

Межі педагогічного консультування окреслено наступними об'єктами дослідження: супровід дитини в навчально-виховному процесі і надання консультаційної допомоги у вирішенні проблем, пов'язаних з навчанням та особистісним розвитком у цілому; консультаційні послуги різним суб'єктам навчально-виховної діяльності; науково-методичний супровід професійної діяльності педагогічного персоналу.

Предметом педагогічного консультування постає процес спільного з учнем визначення його інтересів, цілей, можливостей та шляхів вирішення проблем, які заважають йому самостійно досягати бажаних результатів у навчанні, саморозвитку, спілкуванні, виборі ціннісних орієнтацій.

Доведено, що основною метою педагогічного консультування дитини є: надання превентивної та оперативної допомоги у вирішенні індивідуальних проблем, пов'язаних із навчанням, міжособистісною комунікацією, життєвим та професійним самовизначенням; консультування щодо самостійного пошуку способів вирішення проблем; виявлення та контроль учнів, які знаходяться в ситуації ризику або відчувають зовнішній негативний вплив.

Метою педагогічного консультування вчителів визначено розвиток їхньої професійної компетентності в дослідно-експериментальній, методичній, психолого-педагогічній роботі, зокрема, проектувальних, організаторських, комунікативних, мотиваційних і рефлексивних умінь.

Доведено, що консультування батьків учнів має бути спрямованим на: підвищення готовності до виховання, підтримку сімейних традицій, родоvodu, системи духовних цінностей; ознайомлення з широким спектром методів сімейного виховання та вибору оптимальних прийомів педагогічного впливу на дитину залежно від соціальної ситуації її розвитку; передачу певної психолого-педагогічної, фізіолого-гігієнічної, правової інформації тощо.

З'ясовано, що теоретичним підґрунтям педагогічного консультування є концептуальні положення психологічних наукових шкіл та психотерапії. Окреслено значущість постулатів психодинамічного, біхевіорального та гуманістичного напрямів у психології для консультативного процесу. Доведено, що ефективність консультування безпосередньо залежить від особистості консультанта, його професійної підготовки та компетентності.

На основі порівняльного аналізу з'ясовано, що педагогічне консультування відрізняється від психологічного за змістом, об'єктами впливу та аналізу, суб'єктом здійснення, технологіями реалізації, тривалістю, кількістю об'єктів та суб'єктів.

Представлено структуру педагогічного консультування у вигляді п'яти взаємопов'язаних етапів: встановлення контакту, визначення проблеми, аналіз альтернатив вирішення проблеми, прийняття спільного рішення, оцінка результатів.

Поняттям "суб'єкти навчально-виховної діяльності" охоплено вчителів, класних керівників, адміністрацію школи, учнів та батьків, що є носіями предметно-практичної діяльності та пізнання, проявляють ініціативу і самостійність, здатні змінюватися, самовдосконалюватися, визначати перспективу своєї життєдіяльності, характеризуються здатністю свідомо, цілеспрямовано й вільно встановлювати зв'язки зі світом, передбачати наслідки й брати відповідальність за результати власних вчинків.

Основним методом роботи педагога як консультанта визначено бесіду. Доведено доцільність її проведення на засадах діалогічної взаємодії, що передбачає: узгодженість суб'єктів контакту в педагогічному консультуванні; перебудову форм та методів впливу консультанта на суб'єкти навчально-виховного простору; формування творчої особистості дитини, розвиток її ініціативності, самостійності, демократизму, вміння конструктивно спілкуватись з іншими, критично мислити, приймати продумані рішення.

З'ясовано, що спільний пошук вирішення проблеми в процесі педагогічного консультування є засобом інтелектуального розвитку суб'єктів діалогу.

У другому розділі – "Моделювання процесу професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності" – проаналізовано особистісні характеристики педагога як консультанта; визначено компоненти, критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів до педагогічного консультування; представлено модель підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

На основі контент-аналізу комплексу особистісних якостей, властивостей, рис, схильностей та інтересів психолога-консультанта, психолога у сфері освіти, педагога як консультанта у роботах вітчизняних і зарубіжних авторів визначено, що основними характеристиками, необхідними учителю для успішного педагогічного консультування, є: здатність до емпатії, конгруентність і безумовне прийняття, відомі як "тріада Роджерса". Доведено, що основним засобом, який безпосередньо впливає на ефективність процесу консультування, є особистість консультанта.

У результаті теоретичного аналізу понять "підготовка до професійно-педагогічної діяльності", "готовність до професійно-педагогічної діяльності" та "професійно-педагогічна компетентність" виявлено їх особливості, сутність, зміст та діалектичний взаємозв'язок. З'ясовано, що "підготовка до професійно-педагогічної діяльності" тлумачиться науковцями у двох напрямках: процесуальному (як спеціально організований процес формування готовності

до виконання майбутніх завдань) та у результативному (як готовність (підготовленість). Готовність майбутніх учителів до педагогічного консультування визначено як цілеспрямований вияв потенціалу особистості, що включає знання, вміння, навички, погляди і переконання, інтелектуальні здібності, почуття, що формуються в ході професійної підготовки, і є результатом всебічного особистісного розвитку з урахуванням вимог професійної педагогічної діяльності. Обґрунтовано, що формування готовності створює передумови для становлення професійної компетентності, яка сприяє подальшому розвитку готовності до професійно-педагогічної діяльності.

Для визначення сутності поняття "готовність майбутніх учителів до педагогічного консультування" конкретизовано та систематизовано зміст її компонентів: *особистісного, мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісного, оцінно-рефлексивного*. Особистісний компонент містить сукупність особистісних рис, характеристик, якостей та здібностей, необхідних для виконання консультативної діяльності. Мотиваційно-ціннісний компонент охоплює: позитивне ставлення та інтерес до професії, мотиви, адекватні цілям та завданням педагогічної та консультативної діяльності, спрямованість особистості, моральні принципи, норми, переконання, ідеали, ціннісні орієнтації, ступінь усвідомлення майбутніми учителями суспільної значущості надання допомоги суб'єктам навчально-виховної діяльності; рівень інтеріоризації гуманістично орієнтованої системи цінностей. Когнітивний компонент об'єднує професійно-педагогічні знання, необхідні для продуктивної консультативної діяльності (загальнокультурні, психолого-педагогічні, спеціальні). Діяльнісний компонент визначається сукупністю вмінь та навичок, що забезпечують успіх педагогічного консультування. Оцінно-рефлексивний компонент передбачає пізнання й аналіз педагогом як консультантом явищ власної поведінки та діяльності.

Визначено критерії ефективності процесу професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування (*особистісно-характерологічний, ціннісно-орієнтаційний, інформаційно-змістовий, операційно-процесуальний, оцінно-аналітичний*), показники та рівні готовності (*низький, середній, достатній, високий*).

Низький рівень – репродуктивний – характеризується низькою психолого-педагогічною підготовкою консультанта, відсутністю чіткої професійної мотивації, слабким проявом методично-організаційних умінь.

Середній рівень – репродуктивно-конструктивний – відзначається наявністю певних психолого-педагогічних знань, застосуванням альтернативних підходів, модернізацією методик, періодичним виявом педагогічної рефлексії.

Достатній рівень – продуктивний – передбачає системний вияв педагогічної рефлексії, емпатії, цілеспрямованості, усвідомлення шляхів і способів введення інновацій, застосування сучасних педагогічних технологій.

Високий рівень – конструктивний – характеризується високим ступенем оволодіння пошуковими методами навчання, проявом педагогічної інтуїції, гуманістичною спрямованістю, усталеністю перетворювальної, активної творчої роботи, оволодінням мистецтвом педагогічної рефлексії, виразністю аналітико-рефлексивних умінь, імпровізації, високою результативністю.

Модель підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності визначено як відкриту, цілісну, динамічну систему управління процесом засвоєння знань з педагогіки, психології, історії педагогіки, педагогічної майстерності, формування відповідних умінь, розвитку особистісних якостей, комплексної підготовки під час вивчення спецкурсу «Підготовка майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності», що в сукупності забезпечує реалізацію успішного педагогічного консультування (рис. 1).

Виявлено поліфункціональний характер авторської моделі, що окреслює сутність її основних *функцій*: концептуальної, пізнавальної, інформаційної, регулятивно-координуючої, прикладної. До основних *принципів* побудови моделі віднесено: цілісність, цілеспрямованість, структурність, ієрархічність.

У **третьому** розділі – "Результати впровадження моделі професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності" – представлено програму й методику дослідно-експериментальної роботи, розроблено та впроваджено авторську технологію професійної підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності, представлено результати її апробації; проаналізовано та узагальнено результати дослідно-експериментальної роботи. Реалізація технології підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування передбачала наступні етапи: 1) аналіз теоретичних та прикладних аспектів педагогічного консультування під час вивчення курсу «Педагогіка»; 2) висвітлення історико-педагогічного аспекта педагогічного консультування у курсі «Історія педагогіки»; 3) формування вмінь та навичок педагогічного консультування в процесі проведення тренінгових вправ на заняттях з предмету «Основи педагогічної майстерності»; 4) комплексну підготовку під час вивчення спецкурсу «Підготовка майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності».

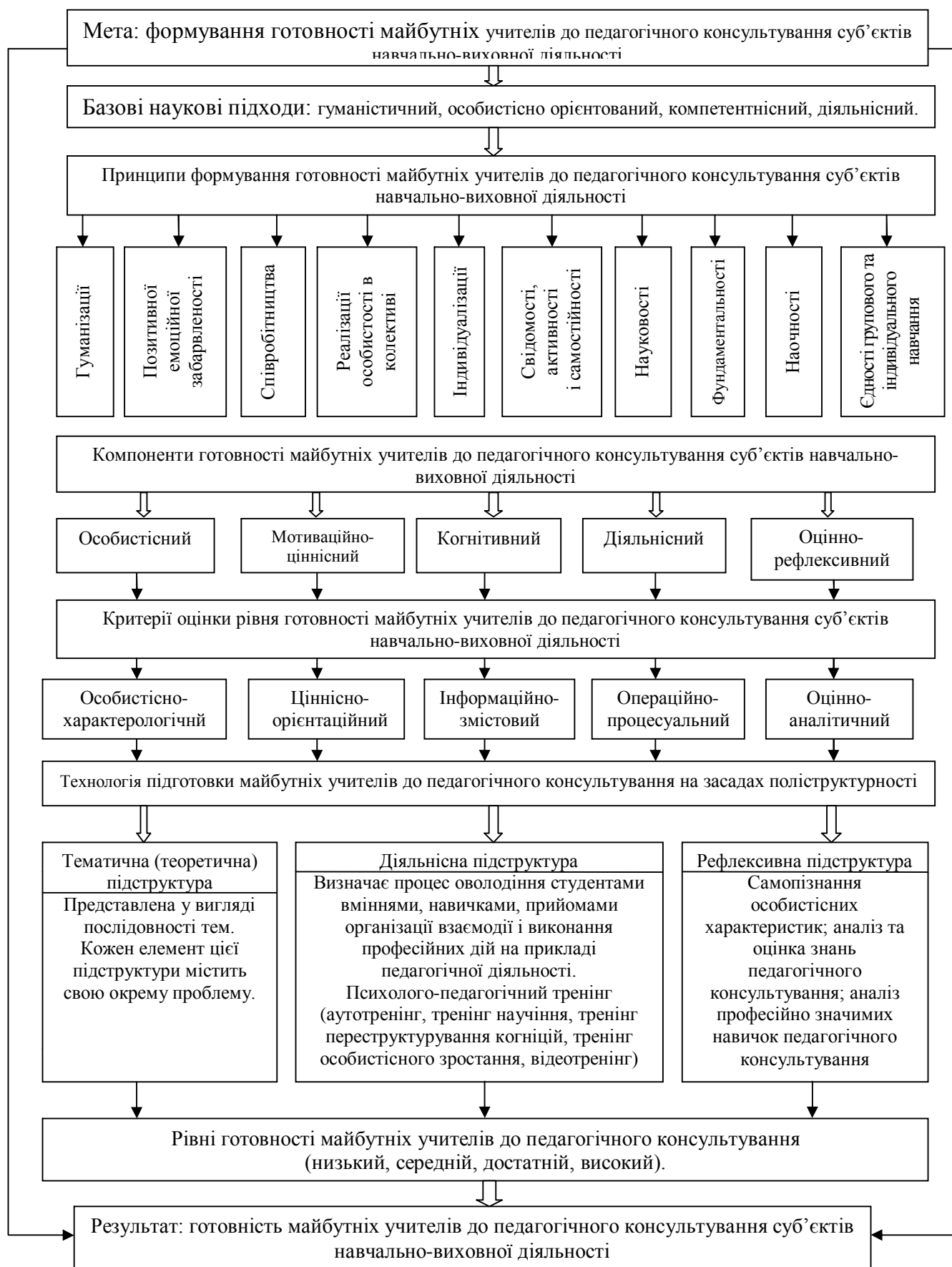

Рис. 1. Модель підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності

Технологію підготовки побудовано на базі поліструктурної моделі, що складається з трьох підструктур: тематичної (теоретичної), діяльнісної та рефлексивної. Визначено зміст 8 модулів. Рівень тематичної підструктури передбачає обговорення теоретичного матеріалу, виявлення готовності студентів до участі в ньому, оцінку їхньої загальної підготовленості до заняття як результату самостійного опрацювання матеріалу. Діяльнісна підструктура охоплює процес оволодіння майбутніми учителями уміннями, навичками, прийомами організації взаємодії і виконання професійних дій на прикладі педагогічної діяльності, ілюстративних і тренінгових завдань. Рівень рефлексивної підструктури включає: осмислення консультантом своїх індивідуальних особливостей, ускладнень, що виникають при виконанні фрагментів завдань; здійснення контролю над поведінкою і переживаннями; самоаналізу та самооцінки; отримання зворотнього зв'язку; формування здатності неупереджено і об'єктивно аналізувати поведінку суб'єктів консультативного процесу.

Експериментальне дослідження проводилося в чотири етапи: теоретико-пошуковий, констатувальний, формувальний, аналітико-узагальнюючий.

На теоретико-пошуковому етапі експериментом було охоплено 467 чоловік (400 студентів та 67 учителів). Опитування виявило низький рівень знань та підготовленості до педагогічного консультування, а також необхідність його застосування в навчально-виховному процесі.

На констатувальному етапі експерименту визначено стан обізнаності учителів та студентів педагогічних спеціальностей у проблемі педагогічного консультування, а також підтверджено актуальність даного дослідження.

Виявлено, що рівень сформованості компонентів готовності до педагогічного консультування у студентів ЕГ (163) і КГ (147) не повною мірою відповідає освітньо-кваліфікаційним вимогам, що визначає доцільність удосконалення підготовки учителів у визначеному напрямі шляхом розробки та впровадження авторської технології.

Результати формувального етапу експерименту підтвердили, що в студентів експериментальної групи якісно і кількісно зросли показники рівня готовності майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності за усіма виділеними структурними компонентами готовності. Високий рівень за ціннісно-орієнтаційним критерієм в ЕГ виявили 28 (17,2 %) проти 9 (6,1 %) в КГ, інформаційно-змістовим – 39 (23,9%) в ЕГ проти 19 (12,9 %) в КГ, операційно-процесуальним – 31 (19,0 %) в ЕГ проти 17 (11,6 %) в КГ, оцінно-аналітичним – 22 (15,5%) в ЕГ проти 11 (7,5 %) в КГ (табл. 1).

Оцінка рівнів сформованості компонентів готовності майбутніх учителів до педагогічного консультування на початку та наприкінці експерименту (%)

Рівні	Мотиваційно-ціннісний компонент				Когнітивний компонент				Діяльнісний компонент				Оцінно-рефлексивний компонент			
	До експерименту		Після експерименту		До експерименту		Після експерименту		До експерименту		Після експерименту		До експерименту		Після експерименту	
	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ
високий	3,7	4,1	17,2	6,1	9,2	8,8	23,9	12,9	6,7	6,8	19,0	11,6	5,5	5,4	15,5	7,5
достатній	16,6	16,3	42,9	27,9	19,6	19,1	39,3	29,3	23,3	24,5	47,2	32,7	27,0	28,6	45,4	38,8
середній	39,3	39,5	35,0	36,1	35,0	34,7	31,9	38,1	35,6	40,1	27,0	34,7	29,4	29,3	30,1	25,8
низький	40,5	40,1	4,9	29,9	36,2	37,4	4,9	19,7	34,4	28,6	6,8	21,0	38,1	36,7	11,0	27,9

Число студентів, у яких зріс рівень розвитку особистісних якостей, в експериментальній групі значно більший, ніж у контрольній (табл. 2).

Таблиця 2

Рівень сформованості особистісних характеристик у майбутніх учителів на початку та наприкінці експерименту (у відносних частотах)

№	Особистісні характеристики	Початок експерименту		Завершення експерименту		Різниця відносних частот після експерименту
		ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	
1	Емпатія	0,39	0,38	0,51	0,38	0,13
2	Толерантність	0,41	0,43	0,57	0,45	0,12
3	Товариськість	0,57	0,58	0,75	0,61	0,14
4	Здатність до самоконтролю та саморегуляції	0,36	0,37	0,55	0,39	0,16
5	Гуманізм	0,51	0,53	0,72	0,58	0,14
6	Здатність виявляти справжні переживання	0,42	0,41	0,62	0,44	0,18
7	Віра у позитивні зміни	0,44	0,46	0,59	0,47	0,12
8	Уважність	0,57	0,56	0,78	0,59	0,19
9	Стійкість	0,53	0,54	0,70	0,57	0,13
10	Саморозуміння	0,44	0,43	0,61	0,45	0,16
11	Високий рівень інтелекту	0,56	0,57	0,71	0,58	0,13
12	Енергійність	0,54	0,56	0,70	0,58	0,12
13	Активне слухання	0,34	0,33	0,63	0,41	0,22
14	Інтуїція	0,37	0,37	0,51	0,39	0,12
15	Готовність до співробітництва	0,57	0,59	0,84	0,61	0,23

Достовірність результатів дослідження забезпечувалося комплексом методів, зокрема, завдяки використанню критерію ϕ^* - кутового перетворення

Фішера, критерію λ Колмогорова-Смірнова, статистичного t- критерію Стьюдента.

Якісний аналіз результатів формувального етапу експерименту підтверджує суттєве зростання рівнів за всіма компонентами, що стало результатом поетапної реалізації авторської технології.

Отримані дані засвідчили ефективність упровадження розробленої моделі підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності, оскільки рівень сформованості кожного з компонентів готовності набув позитивної динаміки. Доведено, що вихідна методологія є правильною, визначені завдання реалізовано, мету досягнуто

ВИСНОВКИ

1. На основі здійсненого комплексного аналізу наукової літератури з проблеми підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності, вітчизняних і зарубіжних наукових праць з'ясовано, що педагогічне консультування має виражений стихійний характер, використовується локально. Виявлено очевидний дефіцит публікацій та наукових видань з окресленої проблематики.

Обґрунтовано думку, що педагогічне консультування репрезентує новий погляд на супровід як системну технологію надання кваліфікованої допомоги педагогу, а також учасникам навчально-виховного процесу в створенні, поширенні й освоєнні нововведень. Це сфера педагогічного знання, сутність якого полягає в супроводі учня в освітньому процесі і наданні йому консультаційної допомоги у вирішенні проблем, пов'язаних з навчальною діяльністю та особистісним розвитком у цілому.

Визначено сутність педагогічного консультування як виду спеціально організованої взаємодії педагога та учнів, їх батьків, учителів, спрямованого на допомогу дитині в самопізнанні та пізнанні навколишнього світу з метою застосування знань та набутого досвіду для успішного навчання, вибору професії, розвитку своїх здібностей. Зазначене передбачає: надання рекомендацій щодо самостійного пошуку дитиною способів вирішення власних проблем; професійне зростання педагогів, розв'язання проблемних ситуацій професійної діяльності; вирішення проблем і профілактику помилок сімейного виховання; попередження навчальних ускладнень, підвищення рівня вихованості й освіченості.

2. Доведено, що теоретичним підґрунтям педагогічного консультування є наукові школи психологічного консультування та психотерапії. На основі порівняльного аналізу понять психологічного та педагогічного консультування виявлено, що педагогічне консультування відрізняється від психологічного за змістом, об'єктами впливу та аналізу, суб'єктом здійснення, технологіями здійснення, тривалістю, кількістю об'єктів та суб'єктів. Окреслено головну

відмінність психологічного (передбачає вплив консультанта на клієнта) та педагогічного (спільне вирішення проблеми) консультування.

Застосування методу контент-аналізу підтвердило, що основними характеристиками педагога як консультанта, необхідними для успішного консультування, є емпатія, толерантність, уміння встановлювати і підтримувати контакт, гуманізм, здатність до самоконтролю і саморегуляції, а також здатність виявляти справжні емоції і переживання (конгруентність). В основу ефективного педагогічного консультування покладено принципи гуманізму.

Доведено, що теоретичним підґрунтям педагогічного консультування є концептуальні положення педагогіки співробітництва, а основним його методом – діалог. Охарактеризовано діалогічність взаємин у процесі консультування, що передбачає узгодженість суб'єктів контакту, сприяє особистісному та професійному зростанню, розвитку та самовдосконаленню суб'єктів взаємодії. Окреслено значущість спільного пошуку вирішення проблемної ситуації як засобу інтелектуального розвитку усіх учасників діалогу.

3. Готовність майбутніх учителів до педагогічного консультування визначено як цілеспрямований вияв потенціалу особистості, що включає знання, вміння, навички, погляди і переконання, інтелектуальні здібності, почуття, що досягаються в ході професійної підготовки і є результатом всебічного особистісного розвитку майбутніх учителів з урахуванням вимог професійної педагогічної діяльності.

Виокремлено компоненти готовності майбутніх учителів до педагогічного консультування: особистісний, мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний, оцінно-рефлексивний. Науково обґрунтовано критерії, показники та чотири рівні готовності майбутніх учителів до педагогічного консультування (низький, середній, достатній, високий).

4. Модель підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності визначено як відкриту, цілісну, динамічну систему управління процесом засвоєння знань з педагогіки, психології, історії педагогіки, педагогічної майстерності, теорії педагогічного консультування, формування відповідних умінь, розвитку особистісних якостей, комплексної підготовки під час вивчення спецкурсу «Підготовка майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності», що в сукупності сприятиме успішному педагогічному консультуванню.

Охарактеризовано її структурні компоненти та результат – готовність майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

Доведено про доцільність застосування комплексу наукових підходів при реалізації моделі підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування (гуманістичного, особистісно орієнтованого, діяльнісного,

компетентнісного), що зумовлює реалізацію принципів гуманізації, позитивної емоційної забарвленості, співробітництва, реалізації особистості в колективі, індивідуалізації, свідомості, активності і самостійності суб'єктів навчання, науковості, фундаментальності, єдності групового та індивідуального навчання.

З'ясовано, що запропонована модель має поліфункціональний характер, що визначає сутність її основних функцій (концептуальної, пізнавальної, інформаційної, регулятивно-координуючої, прикладної) та принципів побудови (цілісності, цілеспрямованості, структурності, ієрархічності).

5. На основі моделі професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності розроблено відповідну технологію, впровадження якої передбачало використання ефективних форм (тренінгів, ділових ігор, "круглих столів" та ін.), методів формувального і розвивального характеру (стимулюючі, організаційні, контролю та самоконтролю).

Окреслено значення розробленого спецкурсу «Підготовка майбутніх учителів педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності», що складається з трьох підструктур (тематичної, діяльнісної та рефлексивної).

Результати формувального етапу експерименту підтвердили, що в студентів експериментальної групи якісно і кількісно зросли показники рівня готовності до педагогічного консультування за усіма виділеними структурними компонентами (особистісним, мотиваційно-ціннісним, когнітивним, діяльнісним, оцінно-рефлексивним), що свідчить про ефективність запропонованої теоретичної моделі та її практичного відображення у реальному освітньому процесі. Застосування методів математичної статистики дозволило підтвердити достовірність отриманих результатів дослідження.

Таким чином, результати дослідження дають підстави стверджувати, що вихідна методологія є правильною, визначені завдання реалізовано, мету досягнуто. Одержані наукові результати мають важливе значення для підвищення ефективності професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів визначеної проблеми. Подальший науковий пошук може здійснюватися в таких напрямках: удосконалення форм та методів педагогічного консультування; вивчення зарубіжного досвіду підготовки консультантів; оновлення змісту, структури та методики підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності; створення навчально-методичного забезпечення для організації самостійної роботи студентів.

Основний зміст дисертації відображено в таких публікаціях автора:

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації

1. Білошицька Т. Ю. Попередження та профілактика конфліктів у закладах професійно-технічної освіти / Т. Ю. Білошицька // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2007. – Вип. 35. – С.132-135.

2. Білошицька Т. Ю. Порівняльний аналіз понять «готовність до професійно-педагогічної діяльності» та «професійно-педагогічна компетентність» / Т. Ю. Білошицька // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. – Київ, 2013. – Вип. 76. – С. 232-238.

3. Білошицька Т. Ю. Педагогічне консультування сім'ї в спадщині А. С. Макаренка / Т. Ю. Білошицька // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. – №3 (29). – С. 169-176.

4. Білошицька Т. Ю. Порівняльний аналіз психологічного та педагогічного консультування / Т. Ю. Білошицька // Педагогічний дискурс : зб. наук. праць / гол. ред. І. М. Шоробура. – Хмельницький : ХГПА, 2013. – Вип. 14. – С.73-78.

5. Білошицька Т. Ю. Особливості роботи класного керівника в сучасних умовах / Т. Ю. Білошицька // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2013. – № 4 (70). – С.111-115.

6. Белошицкая Т. Ю. Личностные характеристики педагога как консультанта / Т. Ю. Белошицкая // Вектор науки ТГУ. Серия: Педагогика, психология. – 2013. – № 2 (13). – С. 50-53.

Опубліковані праці апробаційного характеру

7. Білошицька Т. Педагогічне консультування у попередженні конфліктів між викладачем та учнем / Т. Білошицька // Матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції молодих дослідників «Проблема духовності сучасної молоді: реалії та перспективи». – Житомир : Вид-во ПП Сахневич, 2007. – С.125-128.

8. Білошицька Т. Ю. Педагогічне консультування сім'ї у спадщині А. С. Макаренка / Т. Ю. Білошицька // Творча спадщина А. С. Макаренка в контексті інноваційного розвитку освіти XXI століття : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (11-12 березня 2013 року, м. Суми). – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2013. – С. 92-95.

9. Білошицька Т. Ю. Педагогічне консультування як наукова проблема / Т. Ю. Білошицька // «Вплив досягнень психологічних і педагогічних наук на розвиток сучасного суспільства» : Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції. – Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2014. – С. 11-15.

10. Білошицька Т. Ю. Гуманістичний підхід до підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування / Т. Ю. Білошицька // «Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні» :

Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції. – Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2015. – С. 38-40.

АНОТАЦІЇ

Білошицька Т.Ю. Підготовка майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, 2015.

Дисертація присвячена проблемі підготовки вчителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

На основі обґрунтування теоретико-методологічних засад здійснено категоріальний аналіз базових понять дослідження ("педагогічне консультування", "суб'єкт навчально-виховної діяльності"), який відображає їх загальний зміст, специфіку, характер та взаємозв'язок. Обґрунтовано необхідність удосконалення професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності.

Вивчено рівень готовності майбутніх учителів до педагогічного консультування. Розроблено та теоретично обґрунтовано модель та на її основі педагогічну технологію професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування суб'єктів навчально-виховної діяльності. Її ефективність доведено й перевірено експериментально. Визначено перспективи подальших наукових пошуків.

Ключові слова: педагогічне консультування, суб'єкт навчально-виховної діяльності, професійна підготовка, готовність до педагогічного консультування, модель підготовки майбутніх учителів до педагогічного консультування.

Белошицкая Т.Ю. Подготовка будущих учителей к педагогическому консультированию субъектов учебно-воспитательной деятельности. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Житомирский государственный университет имени Ивана Франко, Житомир, 2015.

Диссертационная работа является теоретико-экспериментальным исследованием проблемы профессионально-педагогической подготовки будущих учителей к педагогическому консультированию субъектов учебно-воспитательной деятельности.

В исследовании педагогическое консультирование определено как вид специально организованного взаимодействия педагога с учениками, их родителями, учителями, ориентированного на: помощь ребенку в самопознании

и познании окружающего мира с целью применения знаний и приобретенного опыта для успешного обучения, выбора профессии, развития своих способностей; предоставление рекомендаций для самостоятельного поиска учеником способов решения собственных проблем; профессиональное возрастание педагогов, решение проблемных ситуаций профессиональной деятельности; решение проблем и профилактику ошибок семейного воспитания; повышение уровня воспитанности и образованности.

Границы педагогического консультирования определены следующими объектами исследования: сопровождение ребенка в учебно-воспитательном процессе и предоставлении ему консультационной помощи в решении проблем, связанных с учебной деятельностью и личностным развитием в целом; предоставление консультационных услуг субъектам учебно-воспитательной деятельности; научно-методическое сопровождение профессиональной деятельности педагогического персонала.

На основе проведенного контент-анализа выявлено, что основными характеристикам педагога как консультанта, необходимыми для успешного педагогического консультирования, являются эмпатия, толерантность, умение устанавливать и поддерживать контакт, гуманизм, способность к самоконтролю и саморегуляции, конгруэнтность. В основу эффективного педагогического консультирования положены принципы гуманизма.

Основным методом работы консультанта определена беседа. Установлено, что эффективное педагогическое консультирование предполагает диалогическое взаимодействие субъектов обучения.

Подтверждена эффективность применения комплекса научных подходов при подготовке будущих учителей к педагогическому консультированию: гуманистического, личностно ориентированного, деятельностного, компетентностного. Базовым подходом определен гуманистический.

Модель подготовки будущих учителей к педагогическому консультированию субъектов учебно-воспитательной деятельности рассматривается как открытая, целостная, динамическая система управления процессом приобретения знаний по педагогике, психологии, истории педагогики, педагогическому мастерству, формирования соответствующих умений, развития личностных качеств, комплексной подготовки при изучении спецкурса "Подготовка будущих учителей к педагогическому консультированию субъектов учебно-воспитательной деятельности", которые обеспечивают реализацию успешного педагогического консультирования.

Результатом реализации авторской модели выявлена готовность будущих учителей к педагогическому консультированию субъектов учебно-воспитательной деятельности. Искомая готовность определена как целенаправленное проявление потенциала личности, которое включает знания, умения, навыки, взгляды и убеждения, интеллектуальные способности, чувства,

которые достигаются в ходе профессиональной подготовки, и является результатом всестороннего личностного развития будущих учителей с учетом требований профессиональной педагогической деятельности.

Выделены компоненты готовности будущих учителей к педагогическому консультированию (личностный, мотивационно-ценностный, когнитивный, деятельностный, оценочно-рефлексивный). Обоснованы критерии определения эффективности процесса профессионально-педагогической подготовки будущих учителей к педагогическому консультированию (лично-характерологический; ценностно-ориентационный; информационно-содержательный; операционно-процессуальный; оценочно-аналитический), показатели и уровни готовности (низкий, средний, достаточный, высокий).

Для реализации модели подготовки был разработан спецкурс "Подготовка будущих учителей к педагогическому консультированию субъектов учебно-воспитательной деятельности". Спецкурс построен на базе полиструктурной модели подготовки, которая состоит из трех подструктур: тематической (теоретической), деятельностной и рефлексивной.

Результаты эксперимента подтвердили эффективность внедрения разработанной модели подготовки будущих учителей к педагогическому консультированию субъектов учебно-воспитательной деятельности, поскольку прослеживается положительная динамика сформированности всех компонентов готовности.

Biloshitska T. Yu. Future teacher's training for pedagogical counseling of educational activity subjects. – Manuscript.

Dissertation for the scientific degree of the candidate of pedagogical sciences of the specialty 13.00.04 – theory and methods of professional education. – Zhytomyr State Ivan Franko University, Zhytomyr, 2015.

The thesis is devoted to the problem of future teacher's training for pedagogical counseling of educational activity subjects.

On the basis of theoretical and methodological foundations teacher's training basic concepts of the research ("pedagogical counseling", "educational activity subjects", "training for pedagogical counseling",) are specified reflecting their common sense, the specific nature and relationship. The necessity to improve future teacher's training for pedagogical counseling of educational activity subjects was established.

The teacher's readiness for pedagogical counseling of educational activity subjects is studied. The pedagogical technology of future teacher's training for pedagogical counseling of educational activity subjects is theoretically grounded. Its effectiveness is proved and verified experimentally. The prospects for further scientific research are outlined.

Key words: pedagogical counseling, educational activity subjects, professional training, readiness for pedagogical counseling, model of future teacher's training for pedagogical counseling of educational activity subjects.